

MAŁOPOLSKIE NIERUCHOMOŚCI str. 4,7

SZARA STREFA OKRADA GOSPODARKE, WPROWADZAJĄC DO OBROTU WYROBY PO CENACH SZTUCZNIE NISKICH, BO NIE OBCIĄŻONYCH PODATKAMI

Złodziejstwo w cieniu

Pomimo licznych publikacji wciąż niewiele wiemy o szarej strefie w budownictwie. Badania GUS pozwalają stwierdzić, że w 2002 r. co trzecia złotówka w wykonawstwie budowlanym należała do szarej strefy. Nic nie wiadomo natomiast o skali szarej strefy w produkcji materiałów budowlanych i w handlu nimi. Analiza statystyki GUS pozwala jedynie stwierdzić, że w całym przemyśle, obejmującym wszystkie branże produkcyjne (w tym: produkcję materiałów budowlanych), w szarej strefie powstaje mniej niż co dwudziesta złotówka.

GRA O MILIARDY ZŁOTYCH

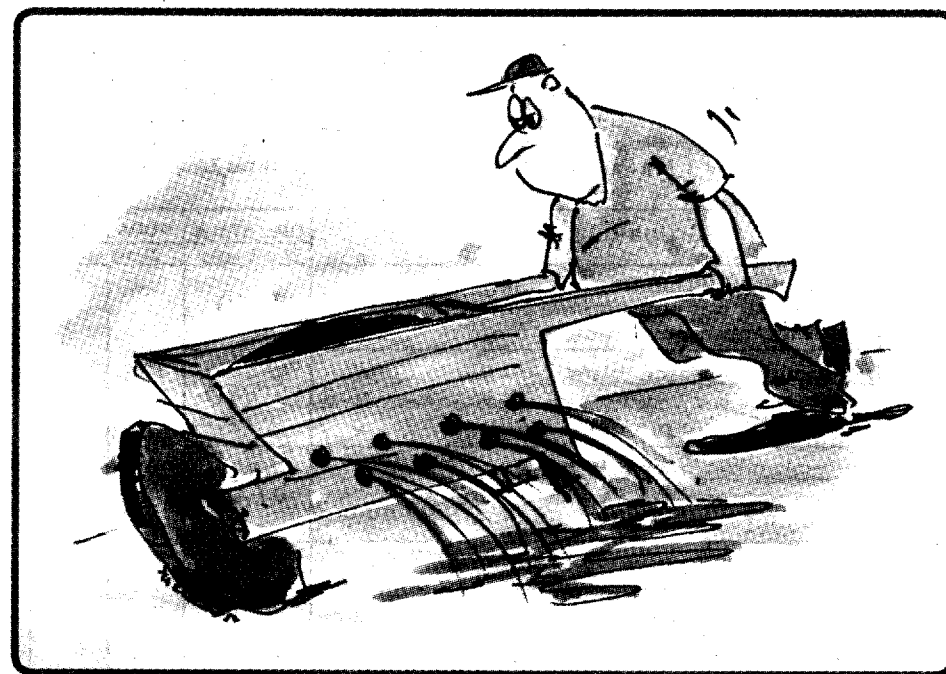
Na szaro, czyli bez faktur, buduje się znacznie taniej. Inwestor „oszczędza” nieraz tyle, ile wynosi wartość podatku. Nic to, że później płaci drogo za wymianę bębni, które kupił i wbudował, za remonty w nieplanowanym terminie. Te ekstra wydatki pojawiają się po jakimś

czasie, będą zaskoczeniem. Przy zakupie niższa cena decyduje. Rachunki są zbędne.

Generalnie szarą strefę tworzą zakłady małe i bardzo małe. Generalnie. Są jednak szczegóły, które nie sposób pominąć. Np. to, że producenci określonego asortymentu w danej grupie wyrobów nie działają w szarej strefie m.in. dlatego, że technologia produkcji nie pozwala na ukrycie choćby części produkcji.

PRZYPUSZCZENIA W LICZBACH

Tak jest w przypadku produkcji betonu komórkowego, natomiast już w przypadku innych asortymentów materiałów ściennych szara strefa występuje – tak jest w produkcji cegły czerwonej, pustaka z żużla i pustaków betonowych (z reguły chodzi tu o małe zakłady otwierane sezonowo). Podział tego akurat segmentu produkcji jest ogólnie biorąc następujący: poza szarą strefą w Polsce znajduje się 32 zakłady gazobeto-

nów i 28 zakładów cegły silikatowej. Natomiast spośród ok. 150 cegielni kilkadziesiąt może „robić na szaro”.

Do szczegółowych można zaliczyć informację nt. geograficznego rozkładu szarej strefy w produkcji suchych

mieszanek z działu chemii budowlanej. W Wielkopolsce proceder taki rzadko występuje. Na wschodzie Polski nie występuje, bo na wschodzie nie lokują się producenci suchych mieszanek. Jest natomiast szara strefa

na Dolnym Śląsku i w Polsce południowej.

PRZYCZYNA W BRAKU ULG?

W przypadku blach dachowych rozmiary szarej strefy

GDZIE NIE MA SZAREJ STREFY

Nie wszystkie działy produkcji materiałów budowlanych skazane są na szarą strefę. W wielu po prostu nie występuje, np. w produkcji: wełny mineralnej i wyrobów z niej, płytek ceramicznych, ceramiki sanitarnej, płyty gipsowo-kartonowej, płyty OSB, paneli podłogowych, deski podłogowej trójwarstwowej, płyt pilśniowych, wykładzin podłogowych, cegły klinkowej, dachówki ceramicznej i betonowej, płyt onduline, pap modyfikowanych. W podanych przykładach technologia i ekonomicznie uzasadniona skala produkcji stanowią barierę nie do pokonania przez szarą strefę.

ogranicza ściśle ewidencjonowana podaż blachy – sprzedaż prowadzi zaledwie kilku dostawców. Na marginesie – szara strefa w zakresie wykonawstwa dachów z blachy sięga prawdopodobnie nawet 70 proc. wartości robót dekarских, czyli ok. 500 mln zł.

Dokończenie na str. 3

Złodziejstwo w cieniu

Dokończenie ze str. 1

Dość powszechnie panuje przekonanie, że szarą strefę pobudziła decyzja o podwyższeniu VAT na wyroby budowlane do 22 proc. Stymulować może ją także brak ulg dla budujących i remontujących mieszkania (skoro niczego nie odliczamy – po co nam rachunki).

KTO TRACI NAJWIĘCEJ

Szara strefa boli najmocniej tych, którzy zderzają się z nią najczęściej, na przykład producentów drewna budowlanego i kupców takim drewnem handlujących. Ich ceny jawią się klientom, mającym dostęp do drewna w szarej strefie, jako wzięte z sufitu. W składach z materiałami budowlanymi w Niemczech, Danii, Holandii drewno budowlane jest jednym z głównych asortymentów. A w Polsce jedynie niewielu kupców stawia na ten asortyment.

Ale w wymienionych krajach szara strefa w produkcji wyrobów z drewna dla budownictwa nie kwitnie tak jak w Polsce. W Polsce mówi się o lesie, że to magazyn bez ogrodzeń i bram.

Tracą też inni producenci i kupcy, którzy nie mogą w pełni handlować wytwarzanym przez tych producentów asortymentem. Bilans strat w uproszczeniu jest taki – wyrób pochodzący z szarej strefy i kupiony przez inwestora zamraża sprzedaż identycznego, choć oczywiście lepszego wyrobu wytworzonego legalnie.

Z powodu konkurencji szarej strefy tracą uczciwi, płacący podatki producenci, kupcy i klienci (bo kupują w szarej strefie bardzo często buble).

Traci też budżet narodowy. Tylko od oszacowanej wyżej kwoty ponad 2 mld zł, oddającej wartość materiałów budowlanych wytworzonych w szarej strefie w 2004 r. nie odprowadzono do urzędów skarbowych ok. 450 mln zł. z tytułu VAT. **OPRACOWAŁ ROBERT GLĄC**

na podstawie materiałów Grupy PSB